

Spis treści

Wstęp	9
Część pierwsza. Spór na temat istoty inteligencji i jej uwarunkowań	17
Rozdział I Co to jest inteligencja	18
1. Naukowe i potoczne koncepcje inteligencji	21
2. Pojęcie inteligencji jako prototypu	29
3. Kilka uwag o pomiarze inteligencji	32
Rozdział II Biologiczne i środowiskowe uwarunkowania poziomu inteligencji – stanowiska teoretyczne i konsekwencje społeczne	37
1. Podstawowe pytania, problemy i hipotezy	37
2. Rola czynników biologicznych w wyznaczaniu poziomu inteligencji	40
3. Środowiskowe uwarunkowania poziomu inteligencji	45
4. Dynamika współdziałania genotypu i środowiska	52
5. Społeczne implikacje akcentowania biologicznych lub środowiskowych uwarunkowań inteligencji	58
5.1 Inteligencja a eugenika	59
5.2 Inteligencja a problemy narodowościowe i rasowe	60
5.3 Inteligencja a problemy edukacyjne	66
Część druga. Spór wokół relacji pomiędzy inteligencją a strukturą społeczną	79
Rozdział III Związki między inteligencją człowieka a miejscem zajmowanym w strukturze społecznej – stan faktyczny i dylematy interpretacyjne	80
1. Struktura społeczna – pojęcie, wskaźniki, kształt	80
2. Związek między ilorazem inteligencji a wskaźnikami położenia społecznego	83
2.1 IQ jednostki a wskaźniki jej własnego położenia społecznego	84
2.2 Wskaźniki położenia społecznego rodziny a IQ dzieci	92

Rozdział IV	Makro-, mezo-, i mikrostrukturalne korelaty struktury społecznej i inteligencji – podejście ekologiczne	102
1.	Charakterystyka podejścia ekologicznego	103
2.	Czynniki makrostrukturalne	105
3.	Czynniki mezostrukturalne	106
3.1	Uprzemysłowienie i urbanizacja	106
3.2	Wpływ szkoły	108
4.	Czynniki mikrostrukturalne	111
4.1	Czynniki materialne i socjo-demograficzne	111
4.2	Czynniki kulturowe i psycho-społeczne	117
4.3	Mikrostrukturalne korelaty struktury społecznej i inteligencji – ujęcia modelowe	131
Część trzecia.	Pochodzenie społeczne a IQ dzieci warszawskich – głos w dyskusji na temat relacji między strukturą społeczną a inteligencją	139
Rozdział V	Dzielnica, szkoła i niektóre socjo-demograficzne cechy rodziny a pochodzenie społeczne i poziom umysłowy dzieci – I faza badania warszawskiego	143
1.	Dzielnica i szkoła jako modyfikatory relacji pomiędzy pozycją społeczną rodziny a poziomem umysłowym dzieci	143
1.1	Badanie rejonów urbanistycznych i szkół warszawskich	143
1.2	Proste współzależności pomiędzy czynnikami urbanistycznymi, szkolnymi i stratyfikacyjnymi a poziomem umysłowym dzieci	144
1.3	Dzielnica i szkoła a status społeczny rodziny i poziom umysłowy dzieci	148
2.	Socjo-demograficzne modyfikatory relacji pomiędzy pozycją społeczną rodziny a poziomem umysłowym dziecka	150
2.1	Rola wykształcenia rodziców	152
2.2	Rola socjo-demograficznych cech rodziny jako modyfikatorów związku pomiędzy grupą społeczno-zawodową rodziców a poziomem umysłowym dzieci	155
2.3	Rola grupy społeczno-zawodowej rodziców jako modyfikatora związków pomiędzy cechami socjo-demograficznymi rodziny a poziomem umysłowym dzieci	157
Rozdział VI	Czynniki biologiczne i psycho-społeczno-kulturowe a relacja między pochodzeniem społecznym a IQ dzieci – II faza badania warszawskiego	160
1.	Charakterystyka II fazy badania warszawskiego	160
2.	Teoretyczny model zależności pomiędzy pochodzeniem społecznym a IQ – podstawowe hipotezy	161
3.	Dobór zmiennych bio-psycho-społeczno-kulturowych	166

4. Wpływ czynników biologicznych i środowiskowych na IQ – analiza całej zbiorowości	168
5. Wpływ czynników biologicznych i środowiskowych na IQ w rodzinach inteligentnych, rodzinach pracowników umysłowych i rodzinach robotniczych	176
Zakończenie	189
Aneks	202
Załącznik 1	202
Załącznik 2 A, B, C	203
Załącznik 3	215
Załącznik 4	217
Bibliografia	226